

J. R.

Zmiana przepisów o właściwości sądów w postępowaniu cywilnym i karnym na Węgrzech : [recenzja artykułu Jenő Bacsó i Miklósa Vámosa opublikowanego w "Revue de droit hongrois", 1961, nr 2]

Palestra 6/7(55), 83-84

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

skutki. Zakres tego, co powinien być adwokat wziąć pod rozwagę przy swym postępowaniu, ocenia się według tego, czego należy oczekiwać od każdego sumiennego członka adwokatury, przy czym zarówno okoliczności sprawy, jak i osobiste stosunki danego adwokata powinny być oceniane stosownie do konkretnej sytuacji (np. czy chodziło o pogląd prawny sporny lub bezsporny, czy w razie nieznanomości określonego przepisu prawnego chodziło o przepis bardziej lub mniej znany, czy chodziło o adwokata specjalistę w określonej dziedzinie prawa itd.).

Zdaniem autora artykułu, za nieznanomość prawa nie można uważać każdej nieznanomości jakiegokolwiek przepisu (szczególnie w razie ogromnego wzrostu ilościowego norm w określonych dziedzinach prawa, powodującego niemożność ich dokładnej znajomości). Należy jedynie wymagać od adwokata, aby dolożył najwyższej staranności w celu ustalenia prawidłowego stanowiska w danej sprawie.

Zmiana przepisów o właściwości sądów w postępowaniu cywilnym i karnym na Węgrzech

dokonana dekretem Nr 13 i 14 z 1961 r. jest przedmiotem analizy Jenő Bacsó i Miklósa Vámosa w artykule ogłoszonym na łamach Nr 2 z 1961 r. „Revue de droit hongrois”. Reforma stanowi kolejny krok ustawodawcy węgierskiego na drodze do pełnego zrealizowania postulatu jednolitego, tj. powszechnego sądu pierwszej instancji, i zbliża w ten sposób sąd do obywatela, ułatwiając mu dostęp do sądu i gwarantując równy wymiar sprawiedliwości dla wszystkich obywateli. Jest to tendencja będąca wyrazem dalszej demokratyzacji wymiaru sprawiedliwości.

W Węgierskiej Republice Ludowej prawo procesowe realizuje postulat jednolitego sądu pierwszej instancji w ten sposób, że przyjmuje jako zasadę właściwość rzeczową sądów niższego rzędu (powiatowych), a właściwość sądów obwodowych traktuje jako wyjątkową. Te ostatnie sądy zachowują tę właściwość w sprawach o bardziej skomplikowanym charakterze prawnym, wymagających od sędziego większej wiedzy prawniczej i doświadczenia.

Omawiane dekrety, znacznie rozszerzyły kompetencje sądów powiatowych, które znajdują się najbliżej ludności.

Odpowiednie przepisy cywilnoprosesowe doznały zmian trojakiiego rodzaju:

- 1) wszystkie bez wyjątku sprawy z zakresu praw stanu cywilnego przeszły do kompetencji sądów powiatowych;
- 2) podniesiona została do 300 000 forintów (dotychczas: 20 000) wartość przedmiotu sporu w sprawach, w których jedną ze stron jest organ państwowy, spółdzielczy lub społeczny i do rozpatrzenia których właściwe są sądy powiatowe;
- 3) do kompetencji sądów obwodowych zostały odesłane sprawy o odszkodowanie za wywłaszczenie.

W zakresie postępowania karnego do właściwości sądów powiatowych przekazane zostały sprawy o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu państwa, szereg innych przestępstw o mniejszym ciężarze gatunkowym oraz te, które wymierzone są przeciwko obowiązującym przepisom dewizowym.

Dekrety powyższe zawierają także szereg przepisów upraszczających postępowanie sądowe w sprawach cywilnych i karnych, dążąc do stworzenia wszystkim obywatelom jak najlepszych warunków w zakresie ochrony przysługujących im praw.

Adopcja małoletnich w stanie Louisiana (USA)

Louisiana stanowi swego rodzaju fenomen w systemie prawnym USA, ma bowiem skodyfikowane prawo sądowe, m.i. kodeks cywilny. Stąd system prawny tam panujący różni się w sposób istotny od tego, który obowiązuje w innych stanach USA.

Problematykę prawną związaną z przysposobieniem osób, które nie ukończyły 17 lat, omawia na tle obowiązującej tamże ustawy W.J. Wadlington w nrze 2 z 1962 r. „Tulane Law Review”.

Instytucja adopcji była znana w Louisianie stosunkowo wcześniej, jeszcze w okresie panowania prawa hiszpańskiego. Została ona jednak zmieniona przez kolejne kodeksy cywilne z 1808 i 1825 r. (niewątpliwie pod wpływem *common law*, które jej nie znało), a przywrócona ponownie dopiero nowelą do kodeksu cywilnego z 1870 r. (z późniejszymi zmianami).

Według obowiązującego obecnie prawa, z wnioskiem o przysposobienie może wystąpić bądź osoba samotna, która ukończyła 21 lat bądź też małżonkowie lub nawet jeden z małżonków, jeżeli pragnie on przysposobić dziecko współmałżonka. Prawo nie przewiduje żadnych ograniczeń dotyczących wieku osób, które pozostają w małżeństwie. Ustawa zawiera także przepis o wyraźnym rasistowskim charakterze: przysposabiający i przysposobiony powinni należeć do tej samej rasy (podobne restrykcje przewidują także prawa innych stanów USA, jak np. prawo Texasu).

Prawo Louisiany zna dwie metody adopcji: 1) przysposobienie za pośrednictwem odpowiedniego biura (*the agency adoption*) i 2) adopcję prywatną. W Louisianie istnieją bowiem licencjonowane prywatne biura, które udzielają pomocy i opieki niezamężnym matkom i które jednocześnie umożliwiają dokonanie adopcji. W wypadku takim postępowanie sądowe jest znacznie uproszczone.

Procedura ta jest nieco bardziej skomplikowana przy adopcji prywatnej, z wyjątkiem jedynie następujących 3 wypadków:

- 1) gdy adoptujący pozostaje w związku małżeńskim z jednym z rodziców dziecka,
- 2) gdy adoptujący jest ojcem dziecka, które urodziło się poza małżeństwem,
- 3) gdy adoptującym jest małżeństwo pragnące wspólnie przysposobić dziecko, które urodziła żona poza małżeństwem.

Skutki cywilnoprawne adopcji rozszerzone zostały dopiero niedawno przez nowelę do kodeksu cywilnego z 1958 r., na mocy której przysposobiony uzyskał pełnię praw dziecka małżeńskiego. Pod jednym względem przysposobiony ma nawet większe prawa od dziecka małżeńskiego, gdyż zachowuje również prawa spadkowe po swoich rodzicach naturalnych (aczkolwiek ci pozbawieni są tego rodzaju praw spadkowych po przysposobionym).

Na zakończenie artykułu autor w sposób krytyczny ocenia obowiązujący obecnie w tej materii stan prawny. Choć osiągnięto już na tym polu istotny